

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemán velja: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.
V administraciji prejemán velja: Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za en mesec 1 gl. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravišтво (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 296.

V Ljubljani, v torek 24. decembra 1889.

Letnik XVII.

Vabilo na naročbo.

Minolo je sedemnajst let, odkar roma „SLOVENEK“ po mili naši domovini in z novim letom nastopi svoj XVIII. letnik. Doživel je naš list v tej dobi dneve žalostne in vesele. Sočutno je hodil z narodom slovenskim v radosti in bridkosti ter se je utrdil polagoma sicer, vendar bolj in bolj med Slovenci. V širje in širje kroge zahaja naš dnevnik in prejeteljev ima ne le med čestito duhovščino po vseh deželah slovenskih, ampak tudi v svetnih stanovih, višjih in nižjih. Bodi ob tej priliki izrečena prisrčna zahvala vsem in posameznim, kateri so nas podpirali do sedaj gmotno ali duševno, z naročevanjem ali dopisovanjem. Vsem tedaj najljubše: **Bog plati!** Naj nam ostanejo še nadalje vsi zvesti, pa tudi novih prijateljev naj nam blagovolé pridobiti več in več.

Kar se nas tiče, hodili bomo, kakor doslej isto, naš narod osrečevalno pot po jasnem in določnem čestitljivem gestu: „**Vse za vero, dom, cesarja!**“ Trudili se bomo tudi v bodoče za časno in večno blagostanje našega ljudstva. Potegovali se bomo neustrašeno za **resnico in pravico**, vzbujali med narodom **krščansko zavest**, katera mora enako prešinjati vse slojeve prebivalstva, kakor ljubav do domovine, ker krščanska načela ne smejo biti le svojstvo posameznikov, marveč so skupna lastnina narodova. Branili bodemo torej pravice narodove z vsemi zakonitimi sredstvi, da si polagoma priborimo za dežele slovenske **popolno enakopravnost** v šoli in uradu z drugimi narodi avstrijskimi. Jednaka bremena, jednake pravice — to naj velja. — In ker smo živo prepričani, da Slovenci morejo kot taki le v močnem Avstriji obstati ter se k moči in veljavi povspeti, bodemo tudi v prihodnje delovali po tem prepričanju ter vzbujali domoljubje, ljubezen med ljudstvom slovenskim ne le do ožje, ampak

tudi do širje domovine, do mogočne države avstrijske in do presvetlega vladarja.

Skušali smo že do sedaj spopolniti svoj list, kolikor so dopuščale moči, skrbeli smo pridobiti si večih sotrudnikov, prinašali smo izredne priloge. — Tako bode tudi v prihodnje. Leta 1890 pričnemo v „SLOVENCU“ z jako zanimivim „listkom“, pa tudi „DOMOLJUB“ bode dohajal naročnikom brezplačno. Na samo prilogo prejemo naročnino — tudi posebej brez glavnega lista.

„SLOVENEK“

katoliško-konservativni slovenski dnevnik s prilogo „Domoljub“ vred

velja za Ljubljano pri opravištvu ali v „Katol. Bukvarni“ prejemán:

Za celo leto predplačan 12 gl.

„ pol leta 6 „

„ četrt leta 3 „

„ jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računi 10 kr. več na mesec.

Po pošti prejemán za vse avstrijske dežele pa velja:

Za celo leto predplačan 15 gl. — kr.

„ pol leta 8 „ — „

„ četrt leta 4 „ — „

„ jeden mesec 1 „ 40 „

Naročuje se lahko vsak dan, a list se dobi še-le z duem naročbe.

„DOMOLJUB“

sam brez „Slovenca“ stoji do konca l. 1889. s poštnino vred, ali v Ljubljani na dom pošiljan le osemdeset novčičev.

Naročnino na to prilogo prejema „Slovenčev“ opravišтво in pa „Katol. Bukvarna“.

Vredništvo in opravišтво „Slovenca“ in „Domoljuba“.

Božični glasovi.

V nobeni letni dóbi se ne oglašajo zvonovi iz zvonika tako milo in vzvišeno v tiho zimsko noč, ko na sveti večer. Njih glasovi dvigajo skrbí polno glavo in vlivajo v človeško srce slavnostne, tajnostne čute, veselje nad rojstvom Gospodovim, katerega se veseli pobožno človeštvo po cerkvah in domačih krogih. Kje naj dobimo besed, da bi mogli vsaj približno opisati to leto za letom ponavljajoče se veselje! Rodovi prihajajo in ginevajo in tako se preraja človeška družba, ostaja pa vedno vzvišeni sveti praznik, ki otaja celo mrzla srca. Tudi ono pesništvo, ki ne pozna pozitivne vere, ne more se ubraniti sili tajnosti in globoke pomenljivosti božičnega praznika. Celó židje pišejo članke o prazniku miru, akoravno nimajo drugega namena, kakor da v tem slovesnem trenutku pokrivajo s plaščem „tudi krščanstva“ fanatizem, ki so ga tekom leta nakopčili v svojih listih proti cerkvi.

Za vernega kristijana pa je ta praznik več, nego le pesniško veselje ali praznik za male otročiče; za mislečega kristijana, ki se zaveda dolžnosti svojih, je Božič praznik duševnega prerodenja, dan notranjega prenovljenja. Jaslice so odraslemu človeku le vnanje znamenje duševne pomladi in novih sadov na duševnem drevesu življenja.

Božič pa je tudi v socialnem oziru pomenljiv praznik, družinski praznik v pravem pomenu besede. Sveti večer in božični prazniki so čas, ko se živo vzbuja zavest vkupnosti med možem in ženo, stariši in otroci, brati in sestrami, delodajalci in delavci. Ta kratka opazka naj zadostuje, da spomnimo, kako naj se Božič praznuje v trajno korist.

L'art de vaincre est l'art de subsister. Kdor se hoče upirati neugodnim okoliščinam, mora umeti živeti. Ta rek ne velja samo posamezniku, temveč velja vsakemu narodu, torej i našemu. Ako hočemo ohraniti vero in narodnost svojo, ako hočemo gledé izobrazbe vzdržati se na površji z drugimi narodi ter zadostovati vsem verskim in narodnostnim po-

LISTEK.

Mati in sin.

Mračilo se je. Na nebu sijala je večernica, na zemlji pa je razsajal hladen veter, ki se je zaletaval v malo okence nizke hišice, krite z bornimi deskami; a pri tem oknu na zapad stala je starka, kojej so sneženo-beli lasje pokrivali čestitljivo glavo. Zrla je na te holme in gorice, dosedaj pozlačene z žarki že zaišlega solnca. Želela si je za te goré, tja k najdražji ji osobi na svetu. Hrepenela je po svojem sinu. Daleč v zneznanim, velikem mestu živi bujno mladost, da bi dospel s svojim umom do najvišje učenosti. Starka se je spominjala nanj, v tem pa je objela noč vso okolico, in v izbi nastala je tema. Toda to temo prodirala je blesteča zvezdica, viseča na treh veržicah ter je razsvetljevala milostipolno obličje Matere božje. Globoko vzdihnivši spomni se Bogdana, zakrije okno, gré k svoji postelji, vsede se nanjo ter sklene roke. Sveti večer je in vendar tako prazno, ker njega ni.

„Že mora tako biti, da živim tako zapuščena, tako enolično na svoja stara leta; toda kmalu se oživi ta tihota in samota . . . sin moj se vrne, kmalu vrne, da me zagotovi, da so nauki njegovi

dovršeni, da je dosegel svoj namen potom neumorne delavnosti in truda, molitev moja je uslišana, da je dete moje posvečeno v božjega služabnika; izvoljen, da bi slavil ime Gospodovo in širil med ljudmi ljubezen. O hvalo tebi, nebes Kraljica, da si izprosila to nebeško radost zá-me, revno ženo!“

Starka je čutila po udih, kako se jej kri hitreje pretaka — dozdevalo se ji je, da je nekdo potrkal na okno . . . o! kako je bilo nji znano to trkanje . . . Vzdigne glavo, posluša, srce ji močno utriplje, posluša — zopet, trkanje se ponavlja, ne more se ganiti z mesta . . . oči upré v podobo, to jo ojunači; odpira — on vstopi . . . „Imam te, imam!“ veselo vsklikne v naročaji sinovem.

Toda mladenič, junaške in lepe postave, raztreseno se ozira okolu, odgovarja na materina vprašanja zmedeno, okolu usten poičgrava mu trpek in čuden usmev, blede čelo se mu nagubanič, oko stemni, roka podpira glavo, ko zdrzne na stol poleg mize.

„Ti si pri meni, torej si tu“, govori dalje vsa srečna starka s solznimi očmi, „ti nádeja na moja stara leta, ti za Bogom edina misel moja!“

Mladenič burno vstane. „Ne!“ dé odločno ter zopet sede.

„Bogdan“, odvrne mati, „kaka ostudna senca mrači tvoje čelo? Kako si sem dospel? Kaj si srečal,

kaj se ti protivi? Govori, česa zahtevaš, da ti prinesem, ali popravim, Bogdan, dete moje!“

„Uboga mati!“ šepeče Bogdan, glavo pobesi še nižje, oko mu rosi. „Toda kaj ta ginjenost, čemu to? — Mati“, izpregovori glasno ter pristopi k materi. „Mati, ne morem biti duhovnik in ne bodem.“

Sivolasa mati se prestraši. „Bogdan, kaj praviš? Reci mi, da ne more, neče in ne bode solnce sijalo nad nami —“

„Mati, ne norčujte se“, svari jo Bogdan ginjen in mehkim glasom, „življenje in svet sta strašna. Pot moja kaže drugam. Služiti sem dolžan nekemu drugemu. Ta me prosi in jaz hitim navdušeno, da mu v dar ponudim svojo delavnost, sile svoje, kri in življenje.“

„Bogdan!“ vsklikne stara mati na smrt blede, odskočivši od njega; „odpadnik, ti sramota moja! O moj Bog, kakor sem uboga, slaba, jednako staremu, troblemu drevesu, čegar sad so črvi objedli, ničesa nimam — ne — da dete moje —“ zdrzne se, ni mogla še verjeti, ne, ni smela . . . Nekoliko trenutj zré srpo vánj, potem pristopi k njemu ter ga ostro vpraša: „Kdo te je pregovoril, zapeljal?“

Na te besede se Bogdan čudno zasmee, iz njegovega očesa šine iskra divjega ognja. Mirno odgovori materi: „Narod moj in domovina!“

„Predočite si, mati“, nadaljuje Bogdan, da so

trebam, kličejo nam božični glasovi: bodite požrtvalen narod, katoliško mišljenje naj vas vodi v vsem družbinskem in javnem življenju. Požrtvalnost pa je plod tudi dostatne imovitosti. Ohraniti si moramo torej svoje imenje, rodno zemljo, rešiti moramo kmeta, ki je široka in trdna podlaga vsem stanovom, zagotovilo obstanka.

Močni stebri naroda morajo biti tudi naša mesta in trgi. Že od časa cesarja Jožefa II., ko so nastajale nove obrtniške vrste, do danes odklanjajo se nam potrebne šole kmetijske, obrtne ali rokodelske, zato naše prebivalstvo ni moglo napredovati v polvoljni meri. Naselilo se je po naših mestih in trgih mnogo tujih obrtnikov in rokodelcev, a domači so se jim umikali v kót, ker niso imeli potrebnih znanostij in tudi ne premoženja, da bi mogli tekmovati. Ako nam je na tem, da si opomorejo vsi delavski stanovi, moramo jih vzgojevati. Istina je, da naraščajo narodne, domače trdnice, toda podpora naša ni zadostna. Med našimi poljedelci in obrtniki vzbujamo zavednost, opominjamo jih narodnih dolžnostij, na drugi strani pa marsikdo nosi in pošilja tujcem svoje novce.

L'art de vaincre est l'art de subsister. Isti narod vzdrži se zmagonosno na površji, ki si ume pridobivati premoženja in ž njim dobro gospodariti. *Paupertas meretrix.* V najširšem pomenu besede je naše narodno premoženje narod sam. Važen faktor v tem oziru so slovenski sinovi po šolah. Vsake družine, ki ima sina v šoli, je največja skrb ta, da sin uspešno napreduje. Govorimo le o gospodarskih koristih. Samo v tej rodbini se vzdržuje ravnotežje med vspehi in troški, ako sin povrača s svojim napredkom v šoli. Ako dijak ne dokonča naukov, ima sam škodo, trpi jo pa tudi rodbina, kakor bi ji pogorelo domovje. Vsi naši šolski zavodi imajo torej velevažno nalogo, in zato obžalujemo, da si najvišji načelnik šolstva ni še na svoje oči ogledal naših šolskih razmer. Prebivalstvo naše nosi velika bremena za šolske namene, toda občine imajo malo pravic. — Tako nam povsod narašča premoženje, kakor — voda v rešetu. Toda dovelj o tem poglavju.

Danes propadajo za večnost zidani sistemi, ako nimajo podlage v narodih. Temu je največ kriv sedanjí parlamentarizem; kdor stoji le s tem načelom, zgubljen je. Ljudstvo pa isti pridobi, kdor se poniža k njemu, ž njim trpi in se veseli, poslušaj njegov glas, na ta glas tudi stavi prava svoja načela in si snuje nova ter krepko in odločno zagovarja. Učimo se te resnice. Zveličar naš ni prišel, da bi svoj nauk in svojo ljubezen skrival pred svetom. Nasprotno. On je umrl za svoj nauk v ljubezni do vsega človeštva. Dokler nas ne bode navdajalo tako vesoljno, katoliško mišljenje, korakali bodemo v propast.

Božič je tu! Naj nam božični glasovi doné in zvené v novo leto ter ostanejo vodilo za življenje.

„Mir tej hiši“, reče duhovnik, ko vstopi v hišo, Isto tudi „Slovenec“ želi vsaki hiši in hišici, v katero so ga prijazno povabili ter kliče vsem: Čast Bogu na višavi in mir na zemlji ljudem, ki so dobre volje!

prihruli roparji, oropali vas, skromnega imenja vašega, ugnezdili se v hišico vašo ter vas pognali na mraz, na tuje in ljudem v posmeh. Tako je tudi z domovino našo. Minola je seveda doba razbojnikov in vitezov, toda lopovi niso izginoli. Napadajo v različnih podobah in z raznimi sredstvi jezik naš, šole in narodne svetinje naše. Treba čuječnosti in bojevnikov. Branil bodem narodove zaklade, zagovarjal prava njegova.“

Mati ga poslušaj, a ne razume njegovih besed. Potem pové Bogdan materi, da ima že v onem velikem mestu svoj posel, da je časnikar.

Stara mati se globoko zamisli, potem pa pogleda Bogdana, ki z otroškim zaupanjem pričakuje njenega odgovora.

„Ljuba mati,“ prosi Bogdan, „odpustite mi ta moj korak! Kaj ne, da mi odpustčate?“

Pri teh besedah starko poljúb solze. „Mislija sem, da postaneš . . .“ Solzé ji kapljajo z nagnančenega obličja.

Sin jo tolaži in teši. „Oni poklic je lep in vzvišen — ali . . .!“

In vspne se starka po konci. „Bodi mož-beseda! Želela sem, da bi bil iskren, goreč duhovnik, bodi torej bojevnik nekrvavega orožja!“

„O hvala, hvala, dobra, velikodušna mati moja!“ raduje se sin.

Resna beseda ob pravem času.

(Konec.)

Drugi del pastirkega lista mil. gospoda škofa dr. Doppelbauerja se glasi:

Da nadrobneje opišem delovanje s časniki, opozoriti Vas hočem na naslednje točke: Svarite v zasebnih razgovorih in na leci pred slabimi časniki; posebno poudarjajte, da ti časniki sovražijo vero, tudi v izpovednici opozarjajte na grehe, kdor podpira slabe časnike. Koliko tujih grehov se stori z izposojevanjem slabih časnikov, ali če se dajejo v roke poslom in otrokom. Zavračajte predsodke, ki so morda v občini na korist cerkvi sovražnim časnikom. Pri vsaki ugodni priliki priporočajte dobre liste ter jih radi izposojajte. To so dolžnosti, katere ima vsak duhovnik gledé te točke. Pa še o drugi dolžnosti hočem danes govoriti. Kolikor Vam je mogoče, pišite tudi za katoliške liste. Vém, da ste z delom preobloženi. Ako pa mislim na Vašo gorečo ljubezen do Jezusa Kristusa in njegove cv. cerkve, reči moram s pisateljem zlate knjižice „Hodi za Kristusom“: „Amor labores non reputat, de impossibilitate non causatur.“ — Gotovo, ko bi povprek vsak duhovnik na teden le jedno četrtinko daroval za katoliške liste, koliko bi se moglo storiti! Mnogi imate strokovne vednosti, katerih nedostaje drugim: ali naj bodo te zakopan talent? Saj se od Vas ne tirjajo dolgi članki — s kratkimi noticami o krajnih razmerah postrežete lahko katoliškim časnikom. Vsak duhovnik je tudi rojen dopisnik iz svojega kraja, kjer deluje. Poslušajte, kaj Vam zopet govori sveti oče v onem nagovoru:

„Akoravno se katoliki ne morejo posluževati zvijač in laži, kakor navadno nasprotniki, vendar lahko s temi tekmujejo s korenito pisavo in marljivimi poročili o novostih — „diligenti recentiorum factorum narratione“; tudi prekašati morete nasprotnike s poročili o koristnih stvareh, v prvi vrsti pa z resnico, po kateri duša naravno hrepení.“

Poglejte vzglede cerkvenih očetov. Niso se zadovoljevali le s tem, da so z lece pobijali zmote svojih časov, temveč so tudi z mnogoštevilnimi polemičnimi spisi izpričevali resnico ter so bili tako predbojevniki katoliških časnikarjev. Tudi v drugem oziru so nam vzgledi: sovražili so zmoto, toda ljubili zmotenca. Tako bodi tudi naše delovanje za katoliško časopisje, ki je ravno v sedanjem času važen del pastirstva, vredno in dostojno duhovnika, namestnika Kristovega.

Sv. oče nas tudi uči, kako pišimo. On pravi: „Krasno je, ako kažejo trdno in neomahljivo ljubezen resnice, ki v listih zagovarjajo katoliške koristi; potrebno pa je tudi, da se nič ne objavi (torej tudi ne piše!) kar ne more biti všeč blagohotnemu možu. — Pred vsem naj katoliški pisatelji spoštujejo veljavo škofov. Zasebniki naj nikdar ne preiskujejo naredb višjih pastirjev, ki so jih izdali vsled svoje oblasti. — „Stvarni in neovrgljivi dokazi naj nam pripomorejo do zmage, ne pa strastna in razžaljiva pisava.“

Ustni stare matere se bolestno krčite, potem pa dé: „Za narod in domovino praviš, torej idi z Bogom!“

Starki se zopet oko zmračí, ustni se ji tresete in neskončna bolest se polasti duše njene, vendar se premaguje in dela mirno, potem pa dé: „Za narod in domovino! Stori, kakor veš in znaš!“

Bogdan poklekne, skloni glavo, in mati ga blagoslovi.

Na to Bogdan odide. —

In zopet je stala sivolasa starka pri oknu zamisljena, sama — zdelo se ji je, da se je za deset let postarala. Sveti večer, a srce brez miru.

* * *

Neciga dné dobi list iz neznanega jej mesta, podpisan je bil od neznanega gospoda. V tem pismu je stalo, da je Bogdan časnikar in imeniten pisatelj, dalje je stalo v pismu, da se v preveliki navdušenosti ni mogel brzdati ter je nekaj spisal, vsled česar je pahnjen v zapor. Tu je bilo zdravje njegovo uničeno, Bogdan je zbolel . . . Pismo to je pisal Bogdanov prijatelj, v njem je bilo izraženo hrepenenje sinovo po materi, in tudi novci za pot so bili pismu priloženi.

Stara mati se je pripravljala na pot, kakor bi sanjala, ni premišljevala, ne govorila, a tem več

Pri tej priliki moram opozoriti vsaj mlajše duhovnike, da se ravno sedaj ta ali oni list vsiljuje z navidezno obljubo, da hoče delati „boljše“, a s časom se pokaže, da podira celó „dobro“, razširja neslogo in tako nasprotnikom napeljava vodo na mlin. Takih listov treba se je varovati!

Če pa kdo ne more v roke prijeti peresa za katoliško stvar, naj vsaj nekaj stori: moli naj! Moj sprednik Ernest Marija spominjal se je vsak dan pri sv. maši ter prosil, da bi se ustanovil neki katoliški list; Gospod je uslišal njegovo molitev. Posnemajmo ta vzgled! Vsak duhovnik v škofiji naj moli za dobro časopisje. Tudi del brevirja more se darovati v ta namen.

Upam in nađejam se trdno, da nisem brez uspeha govoril Vam svoje škofovske besede. Pri kanoničnih obiskovanjih poizvedoval bodem o Vašem sodelovanju za katoliško in domoljubno časopisje. V ljubezni do našega Zveličarja in sv. cerkve, prosim Vas, ne pozabite svojih dolžnosti do katoliških časnikov. Novo leto naj že pokaže, da za katoliški tisek deluje močna falanga plemenitih mož, apostolskih duhovnikov. Bojurno se za resnico, za cerkev in milo našo domovino — Bog bode z nami!“

Politični pregled.

V Ljubljani, 24. decembra.

Notranje dežele.

Kot *Ganglbauerjevega* naslednika na izpraznjenem dunajskem nadškofovskem sedeži imenuje „N. Fr. Pr.“ kardinala-nadškofa Schönborna, ki je bajé nezadovoljen s češkimi razmerami, posebno pa z mladočeskim rogoviljenjem. Kot nadaljna kandidate navaja: knezoškofa Zwergerja, opata Achleuthnerja, škofa Angererja, prošta Maršala in dvornega župnika Mayerja. Opat Achleuthner ima po mnenju dunajske židinj največ upanja, da bo postal nadškof.

„Hlas Naroda“ javlja o *poravnavnih ob-ravnava*h z Dunaja. Razprave se sedaj še vrše v ožjem krogu, namreč med ministerskim predsednikom, knezom Schönburgom, vitezem Chlumeckim in baronom Plenerjem. Tudi v seji gospodske zbornice so opazovali grofa Taaffeja, ki se je jako živahno pomenkoval s knezom Schönburgom.

„Gazeta Narodova“ pravi, da je dandanes *poljski klub* najglavnejši stebel avstrijske vlade. Čehi in planinski katoličani morejo biti zavezniki le s Poljaki, nikakor pa ne z nemškimi liberalci. Na drugem stališču je poljski klub, ki lahko sklene zvezo z levičarji ali pa z desničarji. Ostali pa bodo Poljaki toliko časa prijatelji avtonomistiške desnice, dokler se bodo mogli zanašati na njeno podporo.

Poročilo *stalnega kazenskega odseka* o novem zakoniku je že izgotovljeno. Poslanci je bodo takoj po otvorjenju pietrganega zasedanja dobili v roke.

Vnanje države.

Srbski premožni stariši pošiljajo svoje otroke v Pariz na višja učilišča. Kakega duha se nalezajo taki mladeniči, moremo si misliti. Tudi vlada občuti že dotične posledice. Republikansko mišljenje se med mladino vedno bolj širi. Ravno zadnji čas je izšla knjižica pod naslovom: „Narodno pravo“, ki tirja, naj srbski narod vrže prestol ter proglasi republiko.

(Dalje v prilogi.)

čutila . . . Skoro nenadoma dospela je v to veliko mesto in se je čudila, da je sina svojega ondi našla. Dolgo ni mogla verjeti, da bi bil to njen sin; ta mladenič bledih, upalih lic, s tem mračnim pogledom in otožnim glasom. Govorila sta. Spominjala in razgovarjala o marsičem. Pravil je materi sin, da se je spravil z Bogom. Bogdan se vspne na postelji, oči njegove iskré, lica zarudé in glas mu je silnejši. „In vendar mi ni žal, da sem se posvetil temu plemenitemu in vzvišenemu poklicu!“ Po teh navdušenih besedah mu glava pade na blazino, globoko vzdihne — in bil je mrtev . . . Bil je zopet sv. večer, a v materinem srcu grenka žalost.

Ko so se doktorji in pisatelji zbirali ter polagali na glavo njegovo prekrasne vence, nikdo ni čul zamolklega, ihtčega vsklika materinega: „Zgubila sem ga za narod in domovino . . .“

* * *

In zopet je razsajal veter ter trgal borne deske z nizke hišice, kjer je bilo tako tiho, tako žalostno — več ni razsvetljevala blesteča zvezdica obličja Kraljice nebeske, kajti zvunaj tulila je burja in skozi počeno okence — ugasnila lučico.

Pri oknu je stala žalostna stara mati ter se nasmnjala ob steno, zrla je molé v burno zimsko noč, toda hrepenela ni več tja za one holme. Zginili so

Bolgarski finančni minister, Salabašev, hoče odstopiti. Povod temu so mu razmere, ki so v tesni zvezi z državnim posojilom 30 milijonov. Kot njegovega naslednika imenujejo Belčeva, generalnega tajnika v finančnem ministerstvu. Isto tako se majo tla pod nogami tudi ministru zunanjih zadev, dr. Stranskemu.

Kakor znano, ustanovila je **Rusija** nove poljske topničarske polke. Častnike je v dopolnilo vzela iz rezerve. To topničarstvo bo razdelila med pehoto in konjico ter ta dva oddelka s tem jako okrepila, ker so dotični topovi posebno pripravi zoper sovražno armado, ki je skrita za navali.

Nemška armada je najnovejši trn v židovski peti. Krivonosci se togoté, da jim v nemški vojni ni polje takó odprto, kakor na primer v avstrijski ali francoski. Takó zvana „častniška čast“ jim zabranjuje vstop v armado kot častnikom, ker je „po starem običaji to dovoljeno le onim osobam, ki so po mnenju častnikov sposobni za to dostojanstvo“; in to nikakor ne velja o židih. Slednji so se zaradi tega pri vojnem ministru pritožili, a ta jim ni odločno in naravnost hotel odgovoriti. Na največjo togoto židov pa piše še vrhu tega vojaško glasilo „Deutsche Officierszeitung“: „Častniški kor ima pravico vsprejemati medse le take može, ki niso zmožni častniški časti nasprotnih dejanj.“ To židovske sevéda strašno peče!

Angleški zastopnik na bruseljskem protisuženjskem shodu je naenkrat začel štrajkovati. Ko je belgijska vlada predlagala, da mora ob iztočni Afriki popolnoma prepovedano biti, prodajati orožje, izjavil je sir John Kirk, da nima v tem oziru nikakoršnih navodil od vlade, ter je odpotoval. Hudo mušneži pravijo, da je Anglija sicer uneta za oprostitev sužnjem, toda v svoji „kramarski politiki“ pa še bolj gori za blagostanje angleških tovarnarjev.

O staljši **Italiji** nasproti trodržavni zvezi piše „Čas“: Še pred mesecem dnij so vsi italijanski, vladi naklonjeni listi plamteli za mirovno zvezo ter napadali Francijo. Naenkrat se je to premenilo. Časopisje hvali Francijo ter popolnoma molči o trodržavni zvezi. Vzrok temu nikakor ni nada, da se bodo zboljšale trgovinske razmere nasproti Franciji. Italija je sklenila z Avstrijo in Nemčijo le zaradi tega zvezo, ker je upala, da bo v kratkem izbruhnila vojska, katere bogati plen bo spravila sama ona po vzgledu iz leta 1866. Italija ni umevala, da je Bismarck sklenil zvezo le zaradi tega, da ohrani nemške pridobitve. Tako je Italija zabredla v jako neprijeten položaj. Dobila ni od zveze ničesa, finance njene pa so se vsled neprestanega oboroževanja tako shujšale, da si sedaj ne more več pomagati. Tudi jej je težko, iz zveze izstopiti, ne da bi pokazala svojega pravega lica. V tem zadnjem slučaju bi zopet prišel Bismarck natančneje raziskavati rimsko vprašanje, kar bi pa še najmanj ugajalo italijanski irredentovski vladi.

Kakor trdi „New-York-Herald“, pretrgala je Rusija z **brazilijskim** zastopnikom v Peterburgu vsako zvezo ter mu ob enem naznanila, da ne bo nikdar priznala sedanje brazilijske vlade.

Izvirni dopisi.

V Zagrebu, 19. decembra. Volitve v naše mestno zastopstvo so dokončane, in sicer v korist meščanstva in opozicije, kajti večina našega zastopstva se smatra za opozicijo proti sedanji vladi, čeravno se ne meša v politiko vkljub vsem izzivom od strani vladine stranke. Tako živahnih volitev ni bilo že dolgo v

našem mestu, pa je tudi to znamenje časa; saj je pri nas, kakor je znano, sploh zavladovala velika apatija za politično življenje, ker je povsod po navadi vse tako izpalo, kakor želé današnji naši mogotci. Le izbor narodnega poslanca v Bakru in pa sedanji izbori mesta Zagreba so v tem pogledu iznimke; narod hrvatski je pokazal, da še živi in da mu je mar za čast in dostojanstvo njegovo. Vladina stranka je hotela na vsak način dobiti tudi v zagrebskem zastopstvu svojo večino, katere prvi korak bi bil, da imenuje sedanjega bana za svojega počastnega meščana, kar so storile že tolike druge občine. Vpotrebili so zatorej ti naši moderni madjaroni vsa sredstva, da dosežejo svoj cilj. Tako hudo se menda še ni nikdar korteševalo na obeh stranéh, kakor v sedanjem slučaju. Vlada je sevéda podpirala svojo stranko, kar se je dalo; celó ogersko ministerstvo javnih del je moralo priti v pomoč z obečanjem, da bode na vsak način zidalo že prihodnje leto novi kolodvor in pa most čez Savo. Ban je tudi obljubil, da bode v prihodnjem spomladu položen temeljni kamen novemu gledališču. Ali meščani, že tolikokrat prevarani, ne verujejo, nego glasujejo za svoje ljudi, misleč si, bolje je narodno poštenje, nego vse madjaronske obljube. In dobro so se držali, kajti v prvem kotaru so bili izbrani vsi njihovi kandidati. V drugih kotarih niso bili toliko srečni, ali so vendar spravili povsod večino na svojo stran, razven v drugem kotaru, kjer imajo vselej pretežno večino uradniki, ki morajo po komandi glasovati, kajti gorje vsakemu, ki bi se izneveril svojemu „šefu“ ter ne bi prišel glasovat; izgubljen bi bil. Za to so že skrbeli banovi prijatelji, ki so prežali pri izborni mizi, ko je oddal listič, če je le-ta njihove boje, ali ne. In pri tej kontroli so se nahajali ljudje, katerim že samo dostojanstvo njihove službe ne bi smelo dovoljevati, da se tako ponižajo. Žalostno je to in pravo ovaduštvo se goji na tak način; ali vladinim ljudem je vse dovoljeno in vse pristojno. V tretjem izborništvu, kjer volijo veleposestniki, bila je huda borba, pa so vendar tudi tukaj meščani dobili večino, kajti od sedem kandidatov je voljenih pet. Na ta kotar je računala vlada z veliko nado; in čeravno je šlo glasovat vse, kar je privrženo vladi, celó sam ban je oddal svoj glas, vendar niso vladinovi prodrli. To je najboljši dokaz nepriljubljenosti današnje vlade, da je tudi v tem kotaru propadla. Sploh pa je glasovalo pri sedanjih volitvah za meščanske kandidate vse, kar se čuti domoljubnega, a za vladino, kar se je izrodilo in kar živi od današnjega zistema z malimi izjemami. Zatorej pa toliko besnijo vladini časopisi proti opozicijskim listom ter se že dolgo časa ni napisalo toliko sumničen in psov v teh listih proti opoziciji, kakor v tem času. Kar od jeze ne vedó, kaj bi počeli, nego se tolažijo z zmago pri bodočih volitvah. Najbolj se zaletujejo v „Obzorovo“ stranko, češ, ta je največ naškodila, in še posebno oni možje sodelavci pri tem listu, ki so Dalmatinci po rodu. „Narodne Novine“ so se tako ponižale v svojem pisanju, da so se o Dalmatincih izrazile kot o tujcih pri nas, da oni niso „naša brača“. Tako daleč za-

pelje ljudi strast, če jo ne znajo o pravem času brzdati. Pa tudi posledice teh volitev so že na dnevnom redu. Naši opozicijski listi se namreč zopet konfiskujejo, kakor pred kratkim, čeravno se je ban v saboru izjavil, da jim narod nič ne veruje, in da se slobodno prodajajo. Zdaj se je pa menda zopet premislil, kajti uvidel je, da se narod vendarle drži tudi teh listov in ne samo uradnih. Tudi o privržnosti meščanstva proti njemu je ban alo sodil, kajti drugače ne bi se bil izjavil javno v saboru malo pred mestnimi volitvami, da se on namreč ne čuti krivega, kakor ga opozicijski listi obdolžujejo, in da se o njem slobodno piše; kajti on se mirno in popolno podvrgava sodbi, posebno v tem slučaju, meščanstva mesta Zagreba. In zdaj so meščani zagrebski na to odgovorili in ban s svojimi svetniki se je prepričal, da vendar ni vse tako, kakor oni v svoji mogočnosti mislijo. Da se pa zato osvečuje neodvisnemu časopisju, gotovo ni dostojno takih mogotcev.

Slovstvo.

Drobtinice XXIII. letnik.

(Vredil dr. France Lampe, profesor bogoslovja, vodja Marijanišča. Izdala „Katoliška družba“ za Kranjsko. V Ljubljani 1889.)

Kakor vlansko leto, tako je tudi letos pripadla meni naloga, da ocenim v „Slovenca“ „Drobtinice“ tekočega leta. Če pa sem se mogel že vlansko leto v obče prav pohvalno in priporočilno izraziti o novem pridelku slovenskega slovstva, mogoče mi je to letos še bolj. Lahko rečem, da je XXIII. letnik „Drobtinice“ v marsičem napredoval in s tem sam sebe še bolj priporočil, da naglo poleti med katoliške Slovence. S tem pa je tudi „Drobtinice“ sploh podlaga bolj utrjena in „Katoliška družba“ bolj podprta.

Kakor pa ga ni slovstvenega dela, ki bi izšlo prav brez vsake hibe, tako je lahko umevno, da sem našel tudi jaz prelistovaje letošnje „Drobtinice“ tu pa tam nekatere večje ali manjše napake bodisi gledé obsega, bodisi gledé pisave.

In sedaj kar zaporedoma po posameznih spisih v vezani in nevezani besedi!

Prva pesem je naslovljena: Avstriji! Naravnost rečem, da sem tako dovršenih pesniških proizvodov čital še malo v slovenskem slovstvu. Kako živo vam riše pesnik (J. St.) in kako zvesto vam tu v vezano besedo prenaša prelepo sliko na prvi strani „Drobtinice“! To je zares plastičen pesniški umotvor. Podoba nam pred očuje, kako Avstriji preté nevarnosti na razburjenem morju evropske politike, toda Marija, nebeška Kraljica, sv. Jožef, njen ženin in sv. Leopold nad oblaki bedé na Avstrijo in njenim katoliškim vladarjem. Vse to je natančno posneto v prvi pesmi. Dodati imam jaz le željo, da bi se našel še tretji umetelnik ter v tem duhu, kakor je to slikano in opevano, tudi vglasbil imenovano pesem. Razlegala naj bi se potem po vseh slovenskih čitalnicah in pri vseh slavnostnih prilikah ter odmevala v sreih vseh vernih in zvestih Slovencev.

vsi njeni upi; bila ji je edina tolažba zavest, da se kmalu preseli tje gori na višavo, kjer kraljuje večni mir. A. S.

„Dom in Svet“ l. 1889.

Lani smo izpregovorili na tem mestu besedo o leposlovnem listu našem „Dom in Svet“-u ter smo ga priporočili. To ponovimo tudi letos. List je spolnjeval, kar je bil obljubil, kazal se je napredek in obeta se nam še večji.

„Dom in Svet“ izpolnjuje vrzel, ki je v slovenskem časopisju. „Vrtec“ je za male ves na svojem mestu. „L. Zvon“ naj bi bil za odrasle in učene. Za mladež iz tiste dóbe pa, ko se pamet še razvija, značaji stoprv jeklené in prepričanja ustanové, za te je „Dom in Svet“ velike koristi. Taka je sodba mnogoterih razumnikov zlasti iz duhovniških krogov. V nekaterih rečeh se je list naravnost odlikoval in sicer v slovstvenih poročilih. Storil je tudi za „Matico“ največ, ker jo je tako gorko priporočal in njene knjige tako natančno ocenjeval. O vrednosti drugih spisov se lahko prepriča vsakdo sam. Povesti so bile nekatere jako mične. Pesmi pa — kar je redko — splošno dobre, balade pa celo izvrstne, da

bi bile delale čast vsakemu listu. Vredniku gré vsa hvala, da zna pridobivati take moti.

Kako se je obnašalo slovensko občinstvo proti listu?

Število naročnikov je med svetnimi vzraslo, med duhovnimi, zlasti na Koroškem in Štajarskem padlo. To si moramo pač razlagati iz tujega vpliva. Namen listov: delati za ideje resnice, lepote in krščanske pravnote, je tak, da ga mora vsak pošten človek podpirati, najbolj še slovenska duhovščina, katera mora že po svojem poklicu delati v ta namen. Slovenski in tuji listi, kar jih je zdravih načel in v poštenih rokah, izražali so se pohvalno o „Dom in Svetu“. Le nekaterim liberalcem je bil list na potu, in ti naši bratje slovenski so grje napadali list in vrednika — oba pohlevna — kakor bi bili storili z najhujšimi narodnimi nasprotniki. In kaj sta pregrešila? Pisati si drzneta brez privoljenja tistih ljudij. Drugod se kliče in govori po slovstvenem delovanju — in ko je začel pošteno delovati duhovnik — le po nem! Kdor hoče videti to oceno, naj vzame dotične liberalne liste v roke in naj čita.

Kako bo slovenska zgodovina o tem početju pozneje sodila, „Dom in Svet“ lahko mirno čaka, bo li imela tudi za take nasprotnike častno mesto?

Za zmerne Slovence in posebno za duhovnike pa očitno kaže, da imata list in duhovščina ravno tistega nasprotnika, da se mu morata tudi skupno staviti v bran.

Posebne koristi imajo naročniki od lista:

Duhovniki več ne morejo kupiti vsacega spisa, ki pride na svetlo, a o vsacem kaj vedeti, je le dobro in to pové natanko „Dom in Svet“.

Dijaki imajo vsestranske koristi. Najprej dosleden šolski pravopis, potem mnogo drobtinic o slovstvu, naravoznanstvu, zgodovini itd.

Vsi omikanci dobé lahek pripomoček po tem listu vzdržati se pri zadostnem znanju o našem duševnem gibanju.

Družine dobé list, ki ne škoduje nobenemu, koristi pa mnogim.

Ponovimo torej še enkrat priporočilo in pristavimo, da komur je na tem, da sebi in svojim ohrani tako srce in tako prepričanje, da bo vstrajal v dobrih in hudi urah, naj si izbere izmed leposlovnih listov gotovo tudi „Dom in Svet“. Prepričani smo, da ga več ne popusti, če list ostane vsaj tak, kakoršen je izhajal letos.

Naročnina za pol leta 1 gl., za celo leto 2 gl. se pošilja uredniku prof. dr. Francetu Lampe-tu v Marijanišče ali pa „Katol. Bukvarni“ v Ljubljani.

V „predgovoru“ oznanja g. urednik, kaj je namen „Drobtinice“ in kakšno smer imajo: dosledno katoliško mišljenje t. j. tisto, ki se celotno ali s celoma, vseskozi in popolnoma ravná po Kristusovem nauku. Knjiga ima štiri dele. Prvi je „slavnostni del v spomin štiridesetletnice vladanja presvetlega cesarja Franca Jožefa I.“ Začenja se z naslovom: Slavnostni spomini. V uvodu je ponatisnjen cesarjev zahvalni razglas „svojim narodom“, potem pa je povedan vzrok, zakaj letošnje „Drobtinice“ prinašajo ponatise nekaterih dopisov iz „Slovenca“ in zakaj je zabilježenih nekaj govorov ozirajočih se na cesarjevo štiridesetletnico. „Naj ostane ta spomin splošnega narodnega veselja kot zgodovinsko spričevalo avstrijskega domoljubja naroda slovenskega z neizbrisljivimi črkami zapisan v list naše zgodovine.“

Temu sledi: Slavljenje štiridesetletnice cesarjevega vladanja l. 1888. (Pesem, zložil J. K.). Reči moram, da se ta pesem ne čita tako gladko, kakor prejšnja „Avstriji“. Naglas je na več mestih prisiljen. Kako n. pr. „žali uho“:

»Takóve zmage, kakor Ti,
Noben vladar še vdobil ni.« —

Razun naglasa in razun tega, da v knjigi nedostajajo obeh „vejic“, postavljena je še (vsaj meni) čisto nova beseda: vdobil. Pa vendar ni glagol „vdobiti“ zrastle tam blizo sanskrita nekje!

(Dalje sledi.)

Dnevne novice.

(Cesarska družina) se je v nedeljo zjutraj pripeljala v Miramar, kjer so jo vsprejeli na kolodvoru oskrbnik gradu vitez Orel, v gradu pa ces. namestnik vitez Rinaldini, admiral baron Sterneck, pod-admiral baron Wiplinger in župan dr. Bazzoni. Včeraj so se cesar, cesarica, nadvojvodinja Marija Valerija in njen ženin nadvojvoda Franc Salvator na ladiji „Greif“ odpeljali v miljski zaliv, kjer je zasidran oddelek vojne mornarice.

(Gosp. dr. Mihael Truden), odvetniški kandidat v Trstu, pristopil je „Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaji“ kot podpornik z desetimi goldinarji. Slava vrlemu domoljubu!

(Volilni shod.) Deželni poslanec g. J. Hribar sklicuje na soboto, dne 28. t. m., ob 8. uri zvečer v salonu tukajšnje čitalnice volilni shod.

(Za novo spodnjo gimnazijo v Ljubljani) je državnemu proračunu za leto 1890 postavljenih 3000 gld. Ta slovensko-nemška gimnazija se bode odprla začetkom šolskega leta 1890/91. Za gimnazijo v Kranji pa je v proračunu svota le še do konca tega šolskega leta.

(Za vravnavo Save na Kranjskem) je v proračunu za leto 1890 dovoljenih 60.000 gld., za preložitev klancev na državni cesti Rudolfovo-Zagreb 34.000 gld., za cesto čez Gorjance 16.000 gld.

(Prememba vredništva.) Dosedanji vrednik lista „Laib. Schulzeitung“, gosp. J. Sima je odstopil (menda moral dostopiti? op. vred.) od vredništva glasila kranjskega deželnega učiteljskega društva. Odstopivši g. vrednik je 17 let vredoval imenovani list v svojem smislu ter mu pestil, kdor se mu ni pokoril. Vredništvo je prevzel c. kr. profesor na tukajšnjem učiteljski g. V. Hallada, od katerega pričakujemo dostojnejše pisave in večje nepristranosti.

(Umrla) je danes dopoldne gospa Permetova, lastnica znane gostilne v Spitalskih ulicah, ki je bila na dobrem glasu pri kmečkem ljudstvu in med ljubljanskim občinstvom. Pokojna gospa je bila velika dobrotnica revežem in stolni cerkvi. N. v m. p.!

(Odbor okrajne bolniške blagajnice v Kamniku) je izvolil kot odposlanca pri shodu v Trstu načelnika g. Avg. Trpinca in gg. Fr. Jašoveca in J. Pohlina.

(Božične slovesnosti.) Društvo gospej krščanske ljubezni priredi božični slovesnosti v zavetišču (Lichtenturnov zavod) jutri ob 5. uri popoldne za otroke in ob isti uri na sv. Stefana dan za odrasle. — Božična slovesnost bode dalje v Lichtenturnovi dekliski sirotišnici 28. t. m. ob 5. uri zvečer.

(Društvo gospelj krščanske ljubezni sv. Vincencija Pavlanskega v Ljubljani) je izdalo sedmo letno poročilo o svojem delovanju. Kakor druga leta, tako je tudi letos društvo podpiralo bolnike in reveže z živežem, drvi, obleko, perilom, zdravili itd., vseh skupaj 80—100 oseb. Zavetišče za šolske deklice je obiskavalo 30 šolskih deklic in 20 se jih je poučevalo v šivanji. Zavetišče za službo iskajoče dekleta so dekleta z dežele dobro obiskovale

ter se po več mesecev urile v domačih delih. Neki dobrotnik, ki noče biti imenovan, podaril je 20.000 goldinarjev za nakup posestva, kjer naj se sežida zavetišče starim onemoglim, na Kranjskem rojenim poslom. Društvo je v ta namen kupilo prejšnjo otroško bolnišnico na Poljanah št. 18, kjer bode tudi zavetišče za šolske deklice, za službo iskajoča dekleta in šivalna šola.

Dohodkov je imelo društvo 2624 gld. 67 kr.; mej temi dar kranjske hranilnice 650 gl., prevzvišenega knezoškofa 50 gl., blag. deželnega predsednika 25 gl., doneski dobrotnikov 925 gl. Troški so znesli za reveže 1641 gl. 72 kr., za zavetišče 757 gl. 74 kr. Poslopje stare otroške bolnišnice je društvo kupilo za 13.300 gl., percentualni troški so znesli 581 gl. 88 kr., les 500, gradivo 1500 gl., pohištvo 85 gld. 53 kr. Vodja društvu je preč. g. kanonik Anton Urbas, načelnica gospa grofinja Zofija Auersperg, namestnici gospa Antonija Kosler in gospa Jeanetta Recher. Načelnica zavetišču je za posle gospa Ana Branke. Poleg teh šteje društvo še 25 delujočih gospelj in gospodičin in dva gospoda.

(Župnijski uradi) morajo vsled ministerskega ukaza naznanjati dan smrti črnovojnikov, ki niso umrli v svojem rojstvenem kraju, ne le župnemu uradu v rojstvenem kraju, ampak tudi pristojnemu okrajnemu oblastvu (magistratu). To velja o vseh moških podanikih avstro-ogerske države do 42. leta njihove starosti.

(„Mrtva roka.“) Ogerski primas Simor je te dnidaroval za gimnazijo v Ščavnici 50.000 gld., da se ustanovi sedmi in osmi razred.

(Ravnateljstvo c. kr. priv. vzajemne zavarovalne družbe proti požaru v Gradcu) naznanja svojim družbenikom, da se povrne, razven z razglasom z dne 5. septembra 1888. leta, št. 12.480, splošno dovoljenimi odpisi od po tarifu predpisanih društvenih doneskov onim p. n. deležnikom, kateri so bili že prvih devet mesecev leta 1888 pri družbi za poslopja zavarovani, a so poslej brez prestanka zavarovani ostali, oziroma tudi 1890. leto zavarovani ostanejo, vsled sklepa občnega zbora z dne 6. maja 1889. leta od gospodarstvenega predobitka dociljenega v upravniskem letu 1888 pri oddelku za zavarovanje poslopij še deset odstotkov od čistega društvenega doneska.

Raznoterosti.

— Času primerno društvo. Na Dunaji so ustanovili društvo „Vindobona“, katere člani ne bodo več zaupali trgovcem, ki so napovedali že goljufne kride, kakor tudi ne njihovim sorodnikom, ki so morda pozneje prevzeli dotično trgovino. Predsednik društvu je Oton Wolfrum, ki vodi vse posle. Pred vsem bo pogoditi se s „kreditnim društvom“, ki jako dobro pozna razmere posameznih trgovcev. Povabil bo k skupnemu posvetovanju trgovinsko zbornico, obrtno društvo in druge udeležene kroge. „Vindoboni“ je dosedaj pristopilo 68 tvrčk.

— Kako plačujejo italijanski tovarnarji svoje delavce, razvidi se najbolje iz tega, da imajo delavci v predilnicah po — 12 kr. na dan, deset ur pa dela, to je za eno uro 1 kr. našega denarja.

— Velikansk razpok. V North Clarendonu (Pennsylvania) se je zadnje nedeljo deset ton nitroglicerina unelo. Več ljudi je bilo ubitih. Ob enem je zgorelo 25.000 sodov olja.

— Berolinsko mesto je v minolem letu za reveže izdalo 4.257.191 mark; redne podpore je dobivalo 17.619 odraslih oseb in 6982 sirot. Mej prejemniki miloščin je bilo največ vdov, namreč 10.759, potem 46 prejšnjih uradnikov, 21 umetnikov, učenjakov in pisateljev, 157 ponesrečenih trgovcev, 1963 neomoženih ženskih, 192 ženâ, 768 zapuščenih ženâ. V tej stroki je delovalo 2258 častnih opravnikov v 222 komisijah.

— Pariškega mestnega sveta poročevalec o letnem proračunu je naglašal, da ima mesto veliko škodo vsled tega, ker je vlada prognala redovnike. Leta 1876 je stal poduk 9.863.000, za prihodnje leto pa je proračunjen znesek 23 milijonov frankov. Donesek za ubožno blagajnico je v zadnjih trinajstih letih od 13 na 22 milijonov frankov poskočil. Treba je bilo tudi število mestnih uradnikov pomnožiti, tako da znašajo samó umirovljene namestu prejšnjih 1.115.000, sedaj 5.728.000 frankov.

— Železnice v Kitaji še dolgo ne bo. Vlada je morala načrt opustiti, ker je narod vsled političnih agitacij preveč zoper to „novotarijo“ razburjen.

— Oporoko kardinala Ganglbauerja so dne 19. t. m. na Dunaji odprli. Glavni dedič je dunajsko društvo za cerkvene stavbe; sorodniki dobé 2000 gld., reveži 3000 gld. Celó premoženje znaša nekaj nad 40.000 gld.

Telegrami.

Dunaj, 23. decembra. Nadvojvoda Eugen je kot cesarjev zastopnik h koronanju portugiskega kralja odpotoval v Lisabon.

Dunaj, 24. decembra. „Wiener-Zeitung“ objavlja postavi gledé pokritja državnih troškov do konca marca in o dotaciji za vzdrževanje cesarjevega dvora.

Berolin, 23. dec. Stanley bo po novem letu semkaj došel; z njim skoraj gotovo tudi Emin paša. Wissmann bo prišel poleti.

London, 24. decembra. Salisbury-jeva nota z dne 18. t. m. portugiški vladi zahteva, ko bi se potrdila vest o napadu Serpe Pinta zoper Makolole, da takoj odpokliče Serpo Pinta. Portugiški minister zunanjih zadev je odgovoril, da je slednji odbil le napad sovražnega rodú, ki je mej drugimi predmeti popustil v portugiških rokah tudi tri angleške zastave.

Umrli so:

21. decembra. Antonija Bergant, pošnega oficijala žena, 35 let, Poljanska cesta 26, pneumonija. — Helena Dimnik, kandidatinja, 46 let, Kravja dolina 11, pljučna tuberkuloza.

Zahvala.

Moj ranjki soprog, gospod Ign. Jurij Wuchse je bil pri zavarovalnici na življenje „The Gresham“ v Londonu zavarovan na mojo korist.

Po njegovi smrti mi je glavni zastop v Ljubljani zavarovani znesek takoj izplačal.

Izrekam mu javno svojo najtoplejšo zahvalo ter najnuneje vsakateremu ta zavod priporočam.

V Koprivniku, dne 20. decembra 1889.

Neža Wuchse.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur
opazovanja		razkomeža v mm	toplomera po Celziju			
23	7. u. jut.	739.0	—5.8	brezv.	megla	0.00
	2. u. pop.	738.9	—2.4	sl. zapad	oblačno	
	9. u. zveč.	740.4	—1.0	"	solika	
Srednja temperatura —4.4° za 1.9° pod normalom.						

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

24. decembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	85 gld. 90 kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ „ 16% „	86 „ 35 „
5% avstr. zlata renta, davka prosta	108 „ 20 „
Papirna renta, davka prosta	101 „ 06 „
Akcije avstr.-ogerske banke	916 „ — „
Kreditne akcije	317 „ 75 „
London	117 „ 35 „
Srebro	— „ — „
Francoški napoleond.	9 „ 31 1/2 „
Cesarski cekini	5 „ 56 „
Nemške marke	57 „ 70 „

Velečastitemu gospodu
Vitezslavu Moser-ju,
učitelju „Glasbene Maticice“
v Ljubljani.

Vi Vašemu škvělému úspechu,
jehož dobyl Jste o koncertu dne
7. prosince t. r., przijměte z rodného
města Svěho od přátel Svych
„uprziinné a vrěle blahoprziání.“

Dne 20. prosince 1889.

Měštanská beseda
v Sušici.

Za božične praznike

priporočam slavnemu občinstvu:

Štajarske pitane kapune, hrvaške pitane purane (slednji se dobivajo tudi posamezni kos, surovi ali pešeni), štajarske zajee, srno, izvrstne kranjske klobase, sveže in prekajene, plivo v steklenicah iz graške delniške pivarne steklenica po 10 kr. (dostavljajo se na zahtevanje tudi na dom). Istrijska pristna črnina, butelja 26 kr.; prosekcar butelja 26 kr. Ista vina dobé se po enakih cenah tudi na litre. Pristno hrvaško in dolensko vino, belo liter 40 kr., rudeče liter 32 kr.

Naročila vsprejemajo se tudi že naprej. Z odličnim spoštovanjem (2—2)

IVAN KAPLJA,

gostilničar, Židovska steza št. 10 in Preširnov trg št. 3.

P. n. gg. naročnike, ki še kaj dol-
žujejo za „Slovenca“ ali „Domoljuba“
uljudno prosimo, naj izvolijo čimprej
zaostalo doposlali, da ne nastopijo
neljube ovire tu in tam.

**Opravništvo „Slovenca“
in „Domoljuba“.**

Stiskalnice za zeleno pičo in žir

Bluntov patent, za ohranjanje raznih pič,
sladkih in zelenih, detelje, turšice, repnih peres itd.
so odlična iznajdba
tekom enega leta
dokazano s prakso, ter veliko
koristijo kmetijstvu;
dokazano je s tem, koliko stro-
jev smo dosedaj pro-
dali, kakor tudi z
mnogostevilnimi si-
jajnimi spričevali ob-
lastnih in kmetijskih
prvakov.

700

repna peresa

kajti zadnjeletni po-
skusi so pokazali,
da so repna peresa
izvrstna
zimska
krma.

Navodila rabe, ki jamčijo gotov vseh, kakor tudi pro-
spekte, ocene in spričevala gratis in franko.

PH. MAYFARTH & Comp., tovarne kmetijskih
strojev.
Dunaj, II., Taborstrasse 76. (1)

Frankobrod ob M. in Berlin N.
edini opravičen izdelovatelj stiskalnic s samostojno in nepre-
trgano delujočim navrnim pritiskom, patent Blunt.

Kri čistilne kroglice

so se vselej sijajno osvedočile pri zabasanji člove-
škega telesa, glavobolu, navalu krvi, otrp-
nenih udih, skazenem želodci, pomanjkanji
slasti do jedij, jetrnih in obistnih boleznih,
in presegajo v svojem učinku vsa druga v reklamah
toliko proslavljena sredstva. Ker to zdravilo izdeluje
lekarna sama, velja jedna škatlja samo 21 kr., jeden
zavoj s 6 škatljami 1 gld. 5 kr. — Prodaja

LEKARNA TRNKOCZY

(2) zraven rotovža v Ljubljani.

Razpošilja se vsak dan s prvo pošto.

Ribje olje s katranom le- karja Piccoli-ja

v Ljubljani se lahko uživa in prebavlja,
tolaži kašelj, olajša odkašljevanje; bolnik,
uživajoč ga, se sploh boljše počuti in dobi
slast do jedi. Steklenica 80 kr. Vnanja na-
ročila izvršujejo se z obratno pošto. (3)

Visokočastiti duhovščini in slavnemu občinstvu
priporoča podpisani prave garantirane

čebelno-voščene sveče in zavitke.

Dalje fin rožni med v škatljah po 5 kilo, kilo
po 50 kr., škatlja 30 kr., pošilja se po poštnem po-
vzetju ali predplačilu. Fin med v satojli kilo po
60 kr. Gospodom trgovcem priporoča po ceni fin med
v škatli po 40 in 20 kl.

Raznovrstno (10-6)

medeno blago za Miklavža in Božič
na debelo in drobno prav po ceni.

Oroslav Dolenc,

svečarja in trgovina z voskom in medom.

Ribištvo v Savi

dá se v najem

od Zaloga do Ponoviča

s pravico, posluževati se vsacega ribiškega
orodja.

Natančneje v Mengišu v župnijskem
dvorci. (3-3)

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov
in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

sa Franciškanske cerkvi v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse
v njiju stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot
znano rečno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupee so oljnat barve
v ploščevinastih pušicah (Blechbüchsen) v domačem
lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše
nego vse te vrste v prodajalnah. (20)

Cenike na zahtevanje.

EDVARD ZBITEK,

izdelovatelj transparentne steklene mozajike
v Olomucu na Moravskem,

(delavnica v Neustiftu pri Olomucu)

priporoča

svete grobove,

strogo obredne, v vseh velikostih ter posebno
opozarja na sv. grobove, ki so napravljeni za
manjše prostore ter se razpošiljajo celotni v
dveh zabojih. — Ilustrovani in opisovalni ce-
nilniki na zahtevanje zastoni in franko.

Predragi gospod!

Sv. grob smo hvala Bogu dné 19. m. m.
nepohabljen dobili ter se neizrečeno veselim,
da si smemo čestitati, kajti sv. grob je vse-
stranski všeč. Spoštovanjem bilježi

dr. Stefan, (5-1)

konzistorijalni svetovalec in mestni župnik
v Karloveh v Sirmiji, 2. dan aprila 1880.

V varstvo in ohranitev ust in zobovja.

Dr. Fludova ustna voda, izvrstno sredstvo, ohranjuje zobe zdrave, ojačuje zobno
meso, zabranjuje gnilobo ter lajša bolečine; steklenica 60 kr.
Anaterinova ustna voda, po Popu, steklenica 40 kr.
Popova anaterinova ustna voda, v steklenicah po 50 kr., 1 gld. in 1 gld. 40 kr.
Salicilna ustna voda, steklenica 50 kr.
Kothe-jeva ustna voda, steklenica 35 kr.
Rössler-jeva ustna voda, steklenica 35 kr.
Paichel-jeva ustna voda, steklenica 1 gld.
Dr. Heider-jev zobni prašek, najpriročajše, najbolj zdravo in ceno čistilo za zobe,
s katerim se ohrani zobovje do visoke starosti zdravo! Škatljica 30 kr.
Salicilni zobni prašek, škatljica 30 kr.
Zobna pasta, odontosmegma imenovana, jako priljubljena in izvrstno čistilo za
zobe in usta, v porcelanastih škatljicah à 60 kr.
Zobna pasta Popova, à 35 kr.
Zobna pasta Suin de Boutemardova, à 38 in 70 kr.
Zobna pasta Pfeffermannova, à 1 gld.
Zobna plomba Popova, s katero more vsakdo sam plombovati zobe. v kartonih
à 1 gld.
Odontin, izvrstno sredstvo zoper zobobol, steklenica 10 kr.
Zobne kapljice zoper najraznovrstnejši zobobol, steklenica 30 kr.
Cachu (ustne kroglice), v škatljicah po 30 kr.

Deželna lekarna „pri Mariji Pomagaj“

Ludovika Grečel-a,

v Ljubljani, Mestni Trg šte. 11. (2)

Vspešna sredstva za čiščenje in zboljšanje zraka v sobah.

Kadilni papir provzroči izredno prijetno in vstrajno vonjavo. 20 listov v zav. 10 kr.
Potpourri se nasiplje na ogelje ali na vročo železno ploščo. Škatljica 30 kr.
Sobna dišava (parfum), razsiplje se po sobah, ima vonjavo raznovrstnih cvetic,
stekleničica 70 kr.
Esenca iz smrekovine, provzroči, ako se razsiplje po sobah, prijetno gozdno vo-
njavo. Steklenica 60 kr.
Coniferen-sprit, Bittnerjev, stekleničica 80 kr.
V porabo za parfumovanje žepnih robcev, perila in obleke imam v zalogi najfinejše
francoske in angleške dišave v najraznovrstnejših cvetličnih vonjavah. Ste-
klenice po 50 kr., 1 gld. in 2 gld.
Vijolični prašek, provzroči raztresen mej perilo najprijetnejšo vonjavo. V zav. 15 kr.
Sachetes za parfumovanje obleke, perila, rokavic in razne oprave. v mnogih
vonjavah. Zavitek 20 kr. (2)

Deželna lekarna „pri Mariji Pomagaj“

Ludovika Grečel-a,

v Ljubljani, Mestni Trg šte. 11.

Adolf Vogl,

zavod za cerkvena dela

Inomost, Tirolsko

se priporoča za naročila

kornih klopj, spovednic, klečalnikov

altarjev in prižnic,

v gotičkem, romanskem in bicantinskem slogu.

Sohe svetnikov

lesene, fino oljnatobarvane in pozlačene,
v vsaki velikosti.

Izbuknjene (relief-) podobe

kot n. pr. 14 podob križvega pota.

CHRISTUS CORPUS

s križem ali brez križa, fino oljnatobarvan za cerkev
in dom, kakor tudi za misijonske in poljske križe.

Božično - jaslične predstave

Cvetlice od lesa

pristno posrebrene in pozlačene, za cerkvene altarje zaradi lepe
oblike in trajnosti posebno priporočljive.

Oljnat slike na platnu v vsaki velikosti,

kot n. pr. za altarje, bratovščine, zastave, bandera itd.

Postaje križvega pota

na platnu oljnatobarvane, z okvirjem ali brez okvirja.

Sveti grobovi.

Ilustrovane cenike pošiljam na zahtevanje franco
in zastoni.

Z veseljem potrjujem, da so sohe, katere sem pri Vas na-
ročil, gledé umetniške izvršitve zadovoljile takó mene kakor tudi
dotično župnijo, istotako tudi hvaležno priznavam, da ste točno in
v pravem času izvršili naročilo.

Na Dunaji, januarja 1885.

Spoštovanjem

(8-2)

Edvard baron Stülfried.

ZA ZIMO!!!

Preč. duhovščini, p. n. gg. zdravnikom, logarjem, tovarniškim uradnikom, oskrbnikom in vsakateremu
v varstvo zoper prehlajenje
najbolje priporočeno:
1 trikot-flanelen telovnik in 1 take spodnje hlače skupaj glđ. 2-75
isto za gospe " 3-
otroška spodnja obleka " 1 do 1-50.
Naroče posreduje I. avstrijska trgovska naznana-
novalnica v Brnu. (30-30)
(I. oester. Handels-Auskunfts-Bureau Brünn.)

Marijacejske želodčne kapljice

posebno zdravilne pri želodčnih boleznih.

Izkušene pri pomanjkanju teka, slabosti želodca, napenjanju, kislem riganju, koliki, prehlajenju želodca, gorečici, zlatenici, gnjusu in bruhanju, glavobolu (še izvira iz želodca), kren v želodcu, zaprtju, prenapolnjenju želodca z jedili in piščami. Cena ene steklenice z navodilom rabe 40 kr., dvojne steklenice 70 kr.
Osrednji razpošiljatelj: Lekarnar KAROL BRADY, Kromeriz (Moravija).

Schutzmarke.
Varstvena znamka.

Svarilo: Pristne marijacejske želodčne kapljice se mnogo ponarejajo. — V znak pristnosti mora biti vsaka steklenica v rubečem zavrtju, na katerem je odtisnjena zgorajšnja varstvena znamka, poleg tega mora biti pa na vsakem navodilu rabe zaznamovano, da je bilo tiskano v tiskarni G. Guseka v Kromerizu.

Marijacejske čistilne kroglice.

Ze več let z najboljšim uspehom pri zaprtju in zapekanju rahljene kroglice se sedaj mnogo ponarejajo. Paziti je tedaj treba na zgorajšnjo varstveno znamko in podpis lekarnarja C. Bradyja, Kromeriz. — Cena skatljice 20 kr., 6 skatljic 1 gld. — Če se denar naprej pošlje, stane 6 skatljic s prosto doposljativjo 1 gld. 20 kr., 12 skatljic 2 gld. 20 kr.
Marijacejske želodčne kapljice in čistilne kroglice niso tajno sredstvo. Prodaja se pri vsaki steklenici in skatljici naveden v navodilu rabe. Marijacejske želodčne kapljice in čistilne kroglice se pristne dobivajo v Ljubljani: pri lekarnarju Piccoliju; — lekarnarju Svobodi; — v Postojini: pri lekarnarju F. Baccarichu; — v Škofji Loki: pri lekarnarju Karolu Fabianju; — v Radovljici: pri lekarnarju Aleks. Rohleku; — v Novem mestu: pri lekarnarju Dominiku Rizzoliju; — lekarnarju Bergmannu; — v Kamniku: pri lekarnarju J. Močniku; — v Črnomlju: pri lekarnarju Iv. Blašku.

Gospodarska tehtnica

odlikovana, nedosežna, dobra in po ceni z 10 klgr. nosivnosti, zjamčeno jako trajna in natanka (kaže staro in novo težo) za čudovito nizko ceno le treh goldinarjev komad. Tudi zasebnikom pošilja proti gotovini ali povzetju

„Klossovo opravilstvo s patentovanimi novostmi“ v Brnu. (10-3)

Ko bi blago ne ugajalo, povrne se denar.

Prodajalnica z mešanim blagom

v večjem okrajnem in župnem trgu na **Dolenjskem** blizu južne železnice, z jako velikim prometom, na dobrem prostoru, **c. kr. prodajo duhana in loterijsko kolekturo**, le s slabo konkurencijo, odda se takoj pod ugodnimi pogoji z **zalogo blaga** v vrednosti 8000 do 9000 gld. vred. ker prevzame lastnik drugod neko izvozno trgovino.

Pojasnila daje **Frana Müllerja** anoncenbureau v Ljubljani. (3-3)

Cenike pošiljam zastonj in franko.

IVAN JAX
v Ljubljani.
Velika zaloga šivalnih strojev.
(20-8)

Andr. Druškovič

trgovina z železnino na mestnem trgu 10, priporoča po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, storje za štokadoranje, samokolnice, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi

lepo in močno narejena

štedilna ognjišča

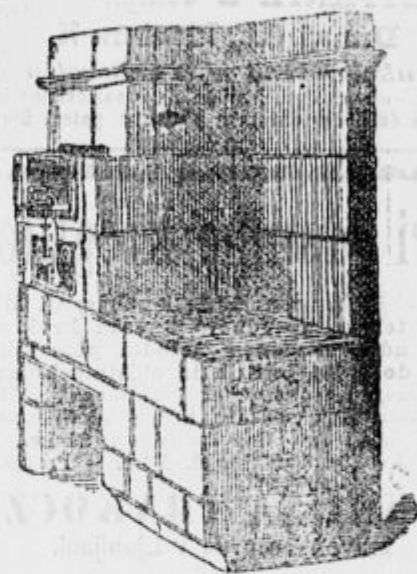
in njih posamezne dele.

Vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železoliti gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo:

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna, železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

Tudi se dobiva zmirom sveži dovski mavec (Lengensfelder Gyps) za gnojenje polja.

Za čiščenje in ohranjenje sveže kože.

Arnica-Glycerin-cvet, najboljši pripomoček proti trdi, razpokani in hrapavi koži, ohranja jo svežo in ozdravlja; v kositar. zavrtju a 25 kr.
Glycerin-cvet, v lončkih a 25 kr.
Vaseline, bel in rumen, od 10 kr. višje.
Creme-celeste, od 10 kr. naprej.
Pariški prašek za gospe, bel in rosa, najbolj sloveča in najbolj fina pudra; v skatljicah a 40 in 50 kr.
Čistilna voda za obličje, zanesljiv pripomoček zoper pege na obrazu, žoltine, mazulčke in kožne spuščaje, 1 stekl. 70 kr.
Dr. Fr. Lengielovo brezovo mazilo, da se koža nežno ohrani, 1 stekl. 70 kr.
Glycerin-milo in Glycerin-vijolično milo, odlikuje se po čistosti, stalni vonjavi in najbolj vpliva na kožo; komad po 15, 25, 35, 40, kr.
Speik-milo, prav priljubljeno v ohranilo sveže in čiste kože pri gospodih, a 35 kr.

Deželna lekarna k Mariji Pomagaj

LUDOVICA GREČELA,

v Ljubljani, Mestni Trg št. 11. (2)

Vrelec „Carinthia“,

alkalična kiselica,

nahajajoča se poleg gradú Hagenegg na Koroškem, odlična krepčilna pijača, katera se zlasti radi močne vsebine lithija (Lithion) priporoča kot zdravilo proti boleznim v ledjih in v mehurju, ker jih večinoma prepreči ali celó odstrani itd.

Glavna zaloga je v Železni kapli (Eisenkappel) na Koroškem, od tod se (pošta v Kapli) razpošilja ta kiselica v svet; za Kranjsko in Istro zalaga gosp. Miha Kastner v Ljubljani. (54)

Po kratki rabi neobhodno potrebno sredstvo za čiščenje zob.

KALODONT Lepota zob. Nova ameriška zobna glicerín-crème (preskušena od zdravstvene oblastulje)
F. A. Sarg-ov sin in drugovi, c. kr. dvorni zalagatelji na DUNAJI.

Dobiva se pri vseh lekarnah in parfumerijah itd. 1 komad 35 kr. V Ljubljani pri lekarnarjih Erazmu Birschtzu, Vilji Mayerju, Gabrijelu Piccoliju, Iv. Svobodi, pl. Trnkóczyju, dalje pri C. Karingerju, Josipu Kordinu, Petru Lasniku, M. F. Suppanu, Antonu Krisperju. (52-19)

Zobolek, prašek in pasta za zobe

preč. oo. Benediktincev opatiye Soulac (Gironde). Dom MAGUELONNE, priyor. Največje odlikovanje: dve zlati svetinji: Bruselj 1880, London 1884.

Iznajdeno leta 1373 po priporji Pierre Boursaud. Vsakdanja raba zoboleka oo. Benediktincev (po nekoliko kapljic na vodi) ozdravi in zabrani gnjilobo zob, jih obeli in utrjuje; okrepuje in popolno ozdravi celjosti.

Zares močno ustrezemo našim p. n. citateljem, opozorjé na to starodavno ter prekrisno iznajdbo — najboljši in edini lek proti zobobolu.

Tvrška **SEQUIN** Bordeaux (Francija) rue Croix de Seguey 106 & 108. Ustanovljena leta 1807. Dobiva se v vseh lekarnah in prodajalnicah dišav. (18)

